

РЕТРОСПЕКТИВА РАДА ПРЕДСЕДНИКА САВЕЗА АСТРОНОМА АМАТЕРА СРБИЈЕ ДРАГАНА РАДМИЛОВИЋА 2012-2014. ГОД.

СНЕЖАНА ВЕЉКОВИЋ

О.Ш. "19. октобар", Маршић, Крагујевац
E-mail: sneki.jag@hotmail.com

Резиме: Рад је ретроспектива активности које је председник СААС-а Драган Радмиловић имао у периоду 2012.-2014.год.

Циљ рада је да на једном месту буде обједињен рад председника СААС-а, који је на несебичан начин промовисао популаризацију астрономије. Његове активности су биле у Србији али и у суседним државама. Учествовао је у многим пројектима и често био једини из Србије који је правио “мостове” за сарадњу.

Закључак је да је све активности у име СААС-а радио Драган Радмиловић. Започео је многе сарадње са аматерским астрономским друштвима. Ниво стручности на предавањима је веома висок иако није поседовао диплому астронома. Неформално образовање може да омогући висок степен познавања научних достигнућа и информација многим заинтересованим појединцима.

Истакнуто место је на повезивању информација, знања, интересовања и коришћење информационих технологија у ширењу неформалног образовања у свим периодима живота људи.

У раду је коришћена аналитичко синтетичка метода.

Кључне речи: популаризација астрономије, настава астрономије, Драган Радмиловић

**"Никад не обесхрабруј некога ко
континуирано напредује, без обзира како
спору." – Платон**

*"Нисам могао да чекам на успех на сам
кренуо напред без њега." - Jonathan Winters*
*"За мудру особу цели је свет учитељ, а за
будалу је цели универзум пун непријатеља."*
- Никола Тесла

"Немојте остарити, колико год да живите. Увек се понашајте као знатижељно дете пред великом мистеријом званом - живот."
- Алберт Ајнштајн

Доживотно учење и промоцију науке имали смо обједињену у личности Драгана Радмиловића.

Радио је као машиновођа у предузећу „Железнице Србије“. Од првог лета Јурија Гагарина почео је да прати неформално све прилоге везане за астрономију. Када је отишао у пензију посветио се својој жељи да путује и шири љубав према астрономији. Организовао је више друштава аматера астронома у Савез Астронома Аматера Србије чији је био први председник.

Он је обилазио Србију и промовисао неформално образовање како младих свих инклузивних група, тако и одраслих. Његове активности у периоду од 2012. год. До 2014. год. пратила сам и циљ овог рада је да на једном месту буде обједињен рад председника СААС-а који је на несебичан начин промовисао астрономију. Његове активности су биле у Србији, али и у суседним државама. Учествовао је у многим пројектима и често био једини из Србије који је правио “мостове” за сарадњу. Био је и добротвор.

Приликом једне посете Копривници и њиховом Астрономском Друштву „Копривница“ поклонио сам њиховој чланици Мии Шимунић телескоп рефрактор са сталком. Мала Миа је имала ручно прављени телескоп, и пошто сам видео да је заинтересована за астрономију, такмичила се и на државном првенству из астрономије, одлучио сам јој поклони ти тај телескоп. Не треба говорити да је била пресрећна са поклоном.

Д. Радмиловић

Други телескоп поклонио сам Pranveri Hyseni, девојчици из Вучитрна, Албанки, са којом сам се спријатељио на Facebook-у захваљујући њеном интересовању за астрономију. Поклон сам 28. 01. 2012. уручио њеном оцу Mehdiју Hyseniју у Скопљу. Нашли смо се на железничкој станици, упознали и причали смо око 20 минута јер сам морао назад за Београд.

Д. Радмиловић

У следећој табели приказане су активности у којима је Драган Радмиловић имао истакнуто место. У многим од наведених активности био је иницијатор и реализатор. Савесним самоиницијативним радом увек је промовисао астрономију. Својим толерантним ставом према свим саговорницима био је увек радо виђен у свим астрономским друштвима у нашем окружењу.

РЕТРОСПЕКТИВА РАДА ПРЕДСЕДНИКА САВЕЗА АСТРОНОМА АМАТЕРА СРБИЈЕ

		Активност	Место / предавач	Време одржавања
1.	Федерација Босне и Херцеговине	Предавање за астрономе аматере	Тузла АД “Плејаде“ СААС /Драган Радмиловић	13-16.01.2012.
2.	Македонија Косово и Метохија	Поклон телескоп Pranveri Huseini уручио њеном оцу Mehdiju Huseiniju	Скопље СААС /Драган Радмиловић	28.01.2012.
3.	Република Србија	Тема предавања је „Да ли смо били на Месецу“, рад Сандрина Пожежанца, младог астронома аматера из Вировитице, посматрање телескопом	Лесковац ОШ “Јосиф Костић” СААС /Драган Радмиловић	30.01.2012.
4.	Република Србија	Ликовна радионица ученика млађих разреда на основу предавања; посматрање телескопом	Лесковац ОШ “Јосиф Костић” СААС /Драган Радмиловић	31.01.2012.
5.	Република Србија	Изложба астрофотографија; 1. “Хајдемо у Космос”, предавање 2. “Добар дан Сунце”, предавање	Лебане ОШ “Вук Караџић” СААС /Драган Радмиловић /проф физике Милан Јевтовић, председник АД “Касиопеја” из Лесковца /Јован Алексић, члан АД „Касиопеја“	09.03.2012.
6.	Република Србија	Астро камп на „Ациним ливадама“	Крагујевац АД ”Руђер Бођковић” АД “Аристарх” СААС /Драган Радмиловић	16.03-17.03.2012
7.	Хрватска	„10 дана астрономије“ *Потписао је меморандум о сарадњи СААС-а и ХАС-а	У Дарувару СААС /Драган Радмиловић	25.03.2012.
8.	Хрватска	Потписао је меморандум о сарадњи СААС-а и АД ”Копривница”	Копривница* АД „Копривница” СААС /Драган Радмиловић	27.03.2012.
9.	Република Србија	Одобен је пројекат Савезу Астронома Аматера Србије “Популаризација астрономије међу децом,	Београд Центар за промоцију науке Републике Србије	10.05.2012.

		ђацима, студентима и грађанством”	СААС /Драган Радмиловић	
10.	Република Србија	Припрема за Годишњу скупштину у Копривници	Београд СААС /Драган Радмиловић	29.05.2012.
11.	Хрватска	Свечана прослава 15. година постојања АД ”Копривница” Добио је: <i>Захвалницу и Признање</i>	Копривница АД “Копривница” њихови предавачи СААС /Драган Радмиловић	08.06.2012.
12.	Република Србија	Астро камп “Голија”	Учесници чланови: АД „Нови Пазар”; АД „Орион” из Сарајева; АД „Ивањица“ СААС /Драган Радмиловић	22.06-24.06.2012
13.	Република Србија	Друштво Учитеља Јагодина * семинар за учитеље “Руке у тесту” и СААС /Драган Радмиловић	Јагодина на Факултету педагошких наука / ДУЈ чланови / предавач Стеван Јокић, Институт “Винча”	27.06.2012.
14.	Република Србија	Пројекат Креатива „Чаробно село“ посматрање транзита Венере преко Сунца; предавање „О кретању, распореду, саставу небеских тела“	Бања Врујци и ОШ „Милан Ракић“ Мионица СААС /Драган Радмиловић	06. 07.2012.
15.	Република Србија	Пројекат Креатива „Чаробно село“ 16. посета породице Енглеза, тј. Професора Универзитета у Њукастлу и члан Образовног форума др Steve A. Quagie и предавање са посматрањем *на енглеском	Бања Врујци СААС /Драган Радмиловић	07.07.2012.
16.	Федерација Босне и Херцеговине	Манифестација „7 Дана Астрономије”; предавање, посматрање дневно и ноћно; и практична усмерења постављање изградња опсерваторије, укњижење друштва и рад са најмлађима	Тузла * у „Кући Пламена Мира“ Председник Удружења Адровић Ервин Секретар Удружења Тановић Емир СААС /Драган Радмиловић	17.07-24.07.2012.

РЕТРОСПЕКТИВА РАДА ПРЕДСЕДНИКА САВЕЗА АСТРОНОМА АМАТЕРА СРБИЈЕ

17.	Република Србија	Узвратна посета председника АД“Копривница“ Ивана Гашпарића *Посета Астрономској опсерваторији; Библиотеци; снимање емисије „Глобус“ Панчево; Калемагдан; Музеји, Кнез Михајлова; потписан је споразум о сарадњи СААС-а и АД „Копривница“	Београд СААС /Драган Радмиловић	26-29.07. 2012.
18.	Република Србија	Програм Уједињених нација „Одрживи туризам у функцији руралног развоја“, који је финансирала Краљевина Шпанија кроз Фонд за достизање миленијумских циљева развоја (МДГФ), који се спроводио у сарадњи пет агенција Уједињених нација (УНИЦЕФ, УНДП, УНЕП, УНФАО и УНВТО) са националним партнерима из Владе Републике Србије (Министарством економије и регионалног развоја, Министарством пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде и Туристичком организацијом Србије * предавање и посматрање	”Чаробно село” Бања Врујци / <i>Екипа РТС-а је имала снимање емисије едукативног карактера</i> намењену да се едукују деца у оквиру школског програма. Емисије су емитоване у пролеће 2013. год. на ТВ програму РТС 2 СААС /Драган Радмиловић предавач Снежана Вељковић, дипл учитељ (презентација)	20.08-21.08. 2012
19.	Република Србија	Астро камп „Сивчина“	Сивчина-Ивањица АД“Орион“ Ивањица и СААС /Драган Радмиловић	25-26.08. 2012.
20.	Република Србија	Академија Наука * Скуп поводом 125год „FUTURE SCIENCE WITH METER CLAS TELESCOPES“	Београд СААС /Драган Радмиловић	18-19.09. 2012.

21.	Република Србија	Астро камп “Голија”	АД”Руђер Бошковић” и чланови АД“Аристарх” из Крагујевца СААС /Драган Радмиловић	20-21.10.2012.
22.	Косово и Метохија	Предавање, посматрање, програми за компјутер, Литература	Вучитрн, Косово СААС /Драган Радмиловић	2 дана Октобар 2012.
23.	Хрватска	АД”Копривница” Предавање Анте Радоњић „До Марса и даље“	Копривница* АД”Копривница” СААС /Драган Радмиловић	03.11.2012.
24.	Хрватска	Астро камп	АД”Крижевци“ АД”Кумова слама“ СААС /Драган Радмиловић	03.11.2012.
		2013		
25.	Хрватска	„НОЋ МУЗЕЈА“ изложба „Астрофотографија“ снимили аматери Србије СААС /Драган Радмиловић	Копривница* АД”Копривница”	25.01.2013.
26.	Република Србија	Изложба астрофотографија; предавање „Сунчев систем“, посматрање телескопом, Интервју за ТВ	Ариље О.Ш.“Стеван Чоловић“ СААС /Драган Радмиловић	03.03.2013.
27.	Република Србија	Изложба астрофотографија; предавање „Сунчев систем“, посматрање телескопом	Лебане О.Ш. СААС /Драган Радмиловић	04.2013.
28.	Република Србија	Изложба астрофотографија; предавање „Сунчев систем“, посматрање телескопом, Интервју за ТВ	Пожаревац О.Ш.“Краљ Петар I“ СААС /Драган Радмиловић	17.04.2013.
29.	Република Србија	Изложба астрофотографија; предавање „Сунчев систем“, посматрање телескопом, Интервју за ТВ	Пирот О.Ш.“8.септембар“ СААС /Драган Радмиловић	17.05.2013.

РЕТРОСПЕКТИВА РАДА ПРЕДСЕДНИКА САВЕЗА АСТРОНОМА АМАТЕРА СРБИЈЕ

30.	Хрватска	Посета АД”Копривница” Предавање “Живот у свемиру” СААС /Драган Радмиловић	Копривница* АД”Копривница” Корадо Корлевић	14.06.2013.
31.	Италија	Отварање аматерске астрономске опсерваторије гости из: Словеније (АД Лабод и УАД), Хрватске (АД Ријека, АД Вишњан и Хрватска метеорска мрежа) и СААС /Драган Радмиловић –Астрономија у школама- презентација	Домаћин АД (CAST) из италијанског места Talmassons Презентација рада СААС /Драган Радмиловић	02.07.2013.
32.	Федерација Босне и Херцегови-не	Манифестација“7 Дана Астрономије”; предавање за астрономе аматере, посматрање дневно и ноћно; и предавања и рад са најмлађима * радионице	Тузла * у „Кући Пламена Мира“ Предсједник Удружења Адровић Ервин Секретар Удружења Тановић Емир /Драган Радмиловић СААС	17-24.07.2013.
33.	Федерација Босне и Херцегови-не	Астро камп „Перун“ Предавање, дневно посматрање	Перун * Нагаша Бек, Иван Гашпарић АД”Копривница” СААС /Драган Радмиловић	24-25.07.2013.
34.	Република Србија	„Чаробно село“ Удружење „Креатива“ * предавање и посматрање дневно и ноћно	Бања Врујци /Драган Радмиловић СААС	30.07.2013.
35.	Хрватска	ПРОЈЕКАТ: “COST” Berlin Коорганизатор Организација „ Темно nebo“ Ljubljana Предавања, пракса материјали упознавање са прописима ЕУ из области ЕКОЛОШКЕ РАСВЕТЕ	Ластово * учесници из више држава ЕУ Презентација рада СААС /Драган Радмиловић	02-09.09.2013.
36.	Хрватска	„World space week“ предавање „Сунчев систем“, посматрање телескопом, Интервју за ТВ	Свеучилиште “Josip Jurij Štrossmajer” Осјек СААС /Драган Радмиловић	03.10.2013.

37.	Федерација Босне и Херцеговине	„World space week“ предавање посматрање телескопом, Интервју за радио	Вареш СААС /Драган Радмиловић	05.10.2013.
38.	Федерација Босне и Херцеговине	„World space week“ предавање	Кантон Сарајево Прва гимназија Сарајево СААС /Драган Радмиловић	07.10.2013.
39.	Хрватска	„World space week“ предавање „Сунчев систем“, посматрање телескопом	Осјек СААС /Драган Радмиловић	08.10.2013.
40.	Хрватска	„World space week“ предавање „Сунчев систем“, посматрање телескопом	О.Ш. „Тења“ СААС /Драган Радмиловић	09.10.2013.
41.	Словенија	Предавања чланова АД „Кмиса“ из Мурске Соботе И АД „Ogion“ из Марибора СААС /Драган Радмиловић	Љубљана Предавања чланова АД „Кмиса“ из Мурске Соботе И АД „Ogion“ из Марибора СААС /Драган Радмиловић	03.11.2013.
42.	Словенија	Посета Опсеваторије астронома аматера Јурија Starea СААС /Драган Радмиловић	Љубљана	04.11.2013.
43.	Косово и Метохија	Предавање, посматрање, програми за компјутер, Литература	Вучитрн, СААС /Драган Радмиловић	23.11.2013.
44.	Хрватска	Посета АД „Копривница“ Предавање „Светлосно загађење и мерење“	Копривница* АД „Копривница“ СААС /Драган Радмиловић	13.12.2013.
45.	Словенија	Предавања : „Живљење по ноћи“ Руди Веровник „Заштита тамног неба“ СААС /Драган Радмиловић	Љубљана Руди Веровник СААС /Драган Радмиловић	29.01.2014.
46.	Црна Гора	Изложба астрофотографија; предавање „Сунчев систем“, посматрање телескопом дневно и ноћно, Интервју за ТВ и радио	Сутоморе СААС /Драган Радмиловић За посматрања телескопом Милан Гуцић	17-19.02.2014.

Председник СААС-а Драган Радмиловић имао је у периоду 2012-2014. год. бројне активности које су биле у Републици Србији или у другим државама. Поред ових одржао је и 30 активности у градовима Јагодина и Крагујевац, а које овде нису наведене. Те активности се налазе у раду “Астрономија гост у школама Јагодине и Крагујевца“. Може се истаћи да су активности биле едукативног карактера. Стручно се усавршавао, што се може назвати неформално образовање, али је несебично пружао максимум свог знања како члановима многих друштава астронома тако и младима где год се налазио. Свуда је радо прихватан и са пажњом саслушан.

„Драган Рамиловић боравио је на позив Астрономског друштва “Плејаде” из Тузле, три дана у званичној посети овом астрономском друштву* јануар 2012. Посета је била радног карактера, Д. Радмиловић одржао је за три дана неколико предавања из области познавања телескопа, руковања и одржавања опреме. Такође било је предавање из астрогнозије. Нажалост време није допустило да се и на практичан начин заинтересовани упознају са објектима на небу. У оквиру предавања о телескопима било је и предавање о новој опсеваторији на планини Видојевици. Домаћини су били задовољни предавањима. Она су била посећена и публика је била пажљива и активно учествовала са својим питањима.“

Било је многих ситуација када је питан за стручно мишљење. Може се рећи да је могао да има диплому астронома са којом би се јако поносио. Није желео после радног периода да се „дошколује“ јер је тврдио да му нико не би повећао пензију. Било је ситуација да му се обрете појединци који би га омаловажавали. Тврдили су да није стручан да се појављује и држи предавања, а нема адекватну диплому. Догађало се да у школама наставници који предају географију и физику неће да закажу термин за предавање. Они нису заинтересовани да ученицима омогуће другачији приступ информацијама. Наставници су често одбијали да понуде секцију астрономију, као изборни предмет. Оно што је за те наставнике било изненађење „ако успеју да дођу“ на организоване активности, велики број ученика који је пажљиво слушао, али и са интересовањем постављао питања из разних области астрономије. Свакако се могу похвалити учитељи и директори. Свако окупљање у којима су учествовали ученици било је обострано прихваћено и настављало се на друштвеној мрежи Facebooku.

У Мароку постоји девојчца која је тврдила да је Драган њен “тата у астрономији”. Све што је желела да пита сазнала је од њега. Имао је позив да посети Рабат и да се лично упознају, али и да упозна њене родитеље. Материјална страна је увек била јака кочница, па “није успео” да оствари многе своје жеље.

Имао је жељу и вољу да иде у Чиле и тамо настави са усавршавањем. Могао је да добије годину дана бесплатног присуства на њиховим огромним телескопима о трошку њихове државе. Имао је позиве да држи предавања у Америци, у многим Европским државама, Дубају..... Жеље су једно, а стварност је друго.

Волео је да сам истражије и проналази информације, уџбенике, али и пријатеље на Facebooku који су били знатичељни исто као он. Многи од њих из различитих држава тврдили да су се неформално образовали и да им је задовољство да има још таквих особа. Радо су комуницирали међусобно, али није им сметало ни да комуницирају са школованим „правим“ астрономима.

Потписивање меморандума у државама које су у окружењу Србије пропраћено је само у државама домаћинима. У Србији нико није био заинтересован да објави такву вест. Не постоје чланци у часописима нити на било којој телевизији. Постајала је радио емисија „Глобус“ радио Панчева у којој су емитовани прилози. Емисију је водио Момчило Мрчковић и пратио је рад Савеза астронома аматера Србије, али и осталих друштава из држава у окружењу. Пошто је емисија могла да се прати и путем интернета било је потребно да се много раније пријави и слуша, јер није имала адекватну техничку подршку за велики број пријављених. На жалост од 19.01.2014. год не емитује се више.

Био је домаћин председнику АД ”Копривница”. О тој посети имам извештај који је постављен на Facebook-у у групи “Astronomija u Koprivnici i oko nje”, да се сви чланови групе обавесте о службеној посети.

26.07.-29.07.2012.год. Потписан је меморандум у Београду о сарадњи два АД друштва.

IZVJEŠTAJ SA SLUŽBENOG PUTA U BEOGRAD (26. – 29. srpnja 2012) PREDSJEDNIKA ASTRONOMSKOG DRUŠTVA KOPRIVNICA

Na poziv predsjednika Saveza astronoma amatera Srbije i velikog prijatelja naše udruge g. Dragana Radmilovića predsjednik AD Koprivnica Ivan Gašparić bio je u radnom posjetu u Beogradu i Pančevu od 26. do 29. srpnja 2012. godine.

Prvi dan sam uglavnom proveo putujući do Beograda. Prvo vlakom do Zagreba s polaskom u 8:39, a u Zagreb sam stigao oko 10 sati. Zatim kratko osvježenje u Zagrebu pa dalje vlakom od 11:03. U Beograd sam stigao nešto iza 17:30, a na stanici me dočekaо „naš Dragan“. On mi je osigurao besplatan smještaj u svome stanu, tako da u troškove putovanja računam samo voznu kartu s rezervacijom te 3,5 dnevnicа za ostale troškove. Nakon što smo došli kod Dragana te se malo osvježili, prošetali smo Novim Beogradom, a posebno obalom Dunava o čemu smo snimili brojne fotografije.

Drugi dan je g. Dragan ugovorio naš posjet Astronomskoj opservatoriji Beograd, najstarijoj znanstvenoj ustanovi iz ovog područja u ovom dijelu Europe koja djeluje već punih 125 godina. Naš stručni vodič bio je prof. dr. sc. Slobodan Ninković, jedan od vodećih astronoma i astrofizičara u Srbiji. Obišli smo njihovu bogatu stručnu knjižnicu s oko 10.000 tomova, odn. preko 5.000 naslova. Zatim paviljon s velikim teleskopom refraktorom sa otvorom objektiva od 65 cm i žarišnom daljinom od 10,5 m. Ovaj instrument nažalost više nije u punoj funkciji zbog velikog svjetlosnog onečišćenja i onečišćenja zraka raznim aerosolima (dim, prašina i dr.), ali se koristi u edukativne svrhe, dok se gradi nova opservatorija na planini Vidojevici kod Prokuplja koja će imati najveći teleskop aperture 1,5 m. Obišli smo i još nekoliko astronoma i astrofizičara istraživača - Draganovih poznanika, a koji rade u Observatoriji uglavnom na teoriji i obradi podataka iz internacionalnih izvora. Nakon toga obišli smo i poznati muzejski kompleks tvrđavu Kalemegdan u kojem ce nalazi i Narodna opservatorija kojom upravlja Astronomsko društvo „Ruder Bošković“ u kojoj trenutno nažalost nije bilo nikoga. Navečer smo još obišli stari dio Zemuna, a posebno na kuli Gardoš. O svemu tome snimio sam velik broj fotografija za našu arhivu.

Treći dan otputovali smo u Pančevo gdje naš poznanik i prijatelj g. Momčilo Mrčković vodi jednu od najboljih i najpopularnijih radio emisija s područja popularizacije znanosti u široj regiji. To je emisija „Globus“. On nas je ugostio u svojoj emisiji, tj. snimio je razgovore koje je emitirao u emisiji koja ide u nedjelju prijedodne. Isto tako, ugovorio je i razgovor s nama na njihovoj lokalnoj televiziji o amaterskoj astronomiji, o suradnji astronomskih saveza i udruga u regiji, o popularizacija znanosti, a posebno astronomije. Nakon povratka u Beograd, popodne smo se odmorili, a navečer smo posjetili središte Beograda – najljepšu i najpoznatiju ulicu Knez Mihajlovu. Zatim smo obišli Kalemegdan noću i Narodnu opservatoriju koja je radila, te smo pozdravili kolege iz AD „Ruder Bošković“. O svim događanjima tog dana snimio sam dosta fotografija za našu foto-arhivu.

Četvrti dan. Rastanak od Dragana i Beograda. Jedan od rezultata ovog posjeta je potpisan Sporazum (memorandum) o suradnji Saveza astronoma amatera Srbije i Astronomskog društva Koprivnica. Zadnji dan ovog puta sam uglavnom proveo u vlaku, iz Beograda sam krenuo oko 10:30 da bi u Koprivnicu stigao oko 20:25.

Za Astronomsko društvo Koprivnica:

Ivan Gašparić dipl. ing., predsjednik

Учествовао је у многим пројектима које је сам пронашао или је био позван. Рад у пројектима није био плаћен. Да би дошао и учествовао у неким активностима често је сам плаћао путне трошкове. Смештај је био „приватна режија“ али није му сметало да спава ни у врећи напољу ако је требало. Уживао је у друштву истомишљеника и ништа му није било тешко.

Пројекат - ”Чаробно село” се налази у Бањи Врујци, а настао је захваљујући средствима заједничког програма Уједињених Нација „Одрживи туризам у функцији руралног развоја“, који је финансирала Краљевина Шпанија кроз Фонд за достизање миленијумских циљева развоја (МДГФ), који се спроводио у сарадњи пет агенција Уједињених Нација (УНИЦЕФ, УНДП, УНЕП, УНФАО и УНВТО) са националним партнерима из Владе Републике Србије (Министарством економије и регионалног развоја, Министарством пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде и Туристичком организацијом Србије.

У ”Чаробном селу”, ђаци могу самостално учити у чаробним кућицама, док седе на маштовито осмишљеном намештају. Уколико треба да сарађују са својим другарима на одређеним истраживачким задацима, они у том случају користе цео простор ”Чаробног села”, попут занатског центра, сеоског трга, воћњака, поврћака, њиве, ливаде, шуме...

Овај едукативни комплекс има за циљ да подстакне креативност и радозналост код деце, као и да им понуди креативно место за самостални рад, али и за рад у вршњачким групама. Деца - посетиоци ”Чаробног села” нису класично подељени у разреде према узрасту, већ их групишу у различите групе према нивоу знања, што представља прилично напредну идеју за услове нашег образовања. ”Чаробно село” даје деци могућност да уче кроз игру, на основу њихових потреба, радозналости и склоности. Управо из ових разлога, Удружење грађана Креатива препоручује да ”Чаробно село” постане модел активног учења у креативно уређеном амбијенту и да се овакав начин учења почне примењивати и у другим крајевима Србије.

Екипа РТС-а је имала снимање емисија едукативног карактера намењених да се едукују деца у оквиру школског програма. Емисије су емитоване у пролеће 2013.год. на ТВ програму РТС 2.

У октобру 2012.год. пријавио се да буде извештач за УН о активностима у оквиру „**World space week**“ коју подржавају УН. Том приликом је пријавио и Pranveru Huseini као извештача са Косова. Пријављен је и Јован Алексић из Београда.

25.06.2013.год. у АД ”Копривница” проф. Корато Корлевић одржао је предавање ”Живот у Свемиру” на коме је присуствовао и Драган Радмиловић.

Проф Корато Корлевић је један од најпознатијих хрватских астронома. Водитељ је Звездарнице и Едукацијског центра Вишњан. Уједно је и потпредседник Хрватског Астрономског Савеза (НАС) и један од водећих људи у Хрватској метеорској мрежи (НММ). Заједно са својим тимом је крајем 20. и почетком 21. века открио око 2000 астероида у пројекту „Space Guard“.

02.07.2013. ИТАЛИЈА

*”Svake godine, prve nedjelje, nakon ljetnog solsticija, okupljaju se astronomi amateri regije **Alpe-Jadran**. Obično je to grad u kojem djeluje неко од*

astronomskih društava. Ove je godine to okupljanje bilo pri astronomskom društvu (CAST) iz talijanskog mjesta Talmassons. Povod da to ove godine bude kod njih je bilo postavljanje novog teleskopa za snimanje kometa.

Vremena su takva, da si svi promisle nekoliko puta prije nego što odu na put, pa su kao sudionici, osim domaćina (Talijana) tu stigli predstavnici iz Slovenije (AD Labod i UAD), Hrvatske (AD Rijeka, AD Višnjan i Hrvatska meteorska mreža) te Dragan Radmilović kao predsjednik Saveza astronoma amatera Srbije

Slijedilo je predstavljanje udruga, a posebno su dominirale teme edukacije i promicanja astronomije i znanosti. Profesionalni astronomi naprosto nemaju vremena za odraditi silan posao oko toga koji je prezentiran od strane udruga (desetci tisuća posjetitelja / učenika).

Najveći pljesak za prezentiranu aktivnost u Srbiji je dobio Dragan. Što se tiče astronomskog dijela, postoje područja astronomije na kojima se u regiji doseglo svjetsku izvrsnost: praćenje asteroida, meteora, kometa, promjenjive zvijezde, a svima je bila novost, doseg amaterske astrofotografije visoke razlučivosti."

***Преузето са Facebooka**

Следило је још активности али и учешћа у пројектима. Био је учесник међународне „Конференције о светлосном загађењу“. Скуп се одржавао под покровитељством међународне организације COST, са седиштем у Берлину, коорганизатор је организација „Темно Небо“ из Љубљане. Скуп се одржава на острву Ластово. Смештај обезбеђен. Како наша земља иде ка чланству у ЕУ, то је Драган сматрао веома важним да присуствује овом скупу, јер ће овде бити речи о прописима ЕУ из области еколошке расвете. Пошто је требало још представника да буде из Србије позиву се одазвао професор физике Игор Танасијевић запослен у О.Ш. ”19.октобар” Маршић. Боравак на скупу је од **01. - 08.09.2013.год.** Било је учесника из више Европских држава.

23.11.2013.год. посетио је Pranveri на Косову и одржао јој предавања која су јој била неопходна у њеном даљем стручно неформалном развоју. Одржавала је редовно предавања на факултету за колеге студенте и професоре на смеру за наставника географије у Приштини. Носила је и свој телескоп и организовала обуку за тамошње професоре. Министарство просвете је наручило 25 телескопа и опремило школе на територији Косова. Пранвера је главна за обуку професора, заинтересованих студената. Гостује на радио и ТВ емисијама где држи предавања. Добила је и телескоп на поклон од тамошњег Министарства просвете. Задужена је за промоцију астрономије по средњим школама у циљу професионалне оријентације.

17.02. – 19.02. 2014.год. био је у Црној Гори у Сутомору у основној школи „Кекец“. Тамо је одржао изложбу астрофотографија, два предавања и посматрање сунца као и ноћно посматрање. Дао је интервју за телевизију и радио Бар. То је било његово последње гостовање. После тога је трагично изгубио живот (19.02.2014.год.).

* * *

Био је изузетан у позитивној комуникацији и често био једини из Србије који је правио “мостове” за сарадњу.

“Данашњица је обележена експлозивним развојем технологије и експоненцијалним растом броја распложивих информација. Научни трендови прате ову експанзију људских домета и дневно се само из једне уске области научног рада изда стотине радова. Високо образовање и вештине рада са новом технологијом су на модерним тржиштима рада постали уобичајен захтев, где су раније биле ретке и високо цењене вештине мањине радника. У таквим условима рада способност прилагођавања и брзог учења нових вештина почиње да игра кључну улогу у развоју каријере модерног човека. Све више се инсистира на квалитету образовања појединца које ће се манифестовати у њиховој свакодневној пракси, па тако и на послу који обављају.”

Од наставних садржаја и база знања, у савременом образовању много је важније да успоставимо контакте с колегама, институцијама, заједницама.

У тексту „Основни принципи учења и препоруке за праксу наставника“¹ преузето је:

„Разумевање функционисања памћења, учења и мотивације су области психологије у образовању. Поред онога што сваки учитељ или наставник доноси у своју свакодневну праксу на послу (лична уверења, искуства, способности) сада знате да својим ученицима поред свега тога можете да приуштите најновија сазнања до којих мноштво научника у психологији долази и стално усавршава кроз године рада.”

У „ПРИРУЧНИКУ ЗА ИНКЛУЗИВНИ РАЗВОЈ ШКОЛЕ”² каже се:

„У оквиру дугорочних приоритета образовне политике у Републици Србији предвиђене су мере за унапређивање система образовања, посебно у обезбеђивању квалитета, равноправности, правичности и доступности у систему, као и у ефикасности и конкурентности у европском образовном оквиру.

Ратификована међународна документа и усвојене националне стратегије, које се директно или индиректно односе на образовни систем, али и резултати истраживања и анализа образовног система, обавезују на

---

¹ Ljubica Chatman, Betsy Sparrow, *Основни принципи учења и препоруке за праксу наставника*, Columbia University, Psychology Department, 1190 Amsterdam Avenue 329. Schermerhorn Hall, 10027 New York, NY, USA, e-mail: , http://www.cipcentar.org/i_roditelji_se_pitaju/PDF/Drustvena_i_obrazovna_ukljucenost/principi%20%20preporuke%20nastavnika.pdf

² Tony Booth & Mel Ainscow: 2010, ПРИРУЧНИК ЗА ИНКЛУЗИВНИ РАЗВОЈ ШКОЛЕ (*употреба Индекса за инклузију за развој инклузивне културе, политике и праксе*), Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд, <http://inkluzivno-obrazovanje.rs/files/Prirucnik-za-Inkluzivni-razvoj-skole.pdf>

предузимање опсежних системских мера и активности, које ће обезбедити развој инклузивног образовања на свим нивоима образовног система у Републици Србији.

Пред нама су следећи изазови: повећање обухвата деце/ученика са сметњама у развоју, деце/ученика са инвалидитетом и деце/ученика из осетљивих друштвених група образовањем.

Поштовање принципа образовања и васпитања, који обухватају и развој инклузивности образовно-васпитних установа, прописано је постојећим законским оквиром Републике Србије, али још увек не можемо бити задовољни постигнутим резултатима.”

ЗАКЉУЧАК

Све активности у име СААС-а радио Драган Радмиловић. Започео је многе сарадње са аматерским астрономским друштвима. Ниво стручности на предавањима је веома висок иако није поседовао диплому астронома. Неформално образовање може да омогући висок степен познавања научних достигнућа и информација многим заинтересованим појединцима.

Трагао је за људима сличним себи али у Србији их није налазио. Био је усамљен и тешко му је било да превазиђе учмалост и неразумевање. Када је био у школама пријало му је интересовање ученика, њихова љубопитљивост и жеља да се сазна и оно што се не налази у обавезном плану и програму. Није било баријера између њега као предавача и учесника у астрономским догађањима. Тврдио је да се “никада не може знати ко ће заволети неку област и кренути да је свим бићем истражује и постане први и значајан истраживач у тој области. Треба подстицати младе да што више упознају и истражују астрономију.” Много се радовао када је видео да има напредовања у истраживању знања из области астрономије.

Био је доступан у сваком моменту било ком истражитељу нових знања. Радо је комуницирао са свима на Фејсбуку и имао је “пријатеље” свуда на планети земљи. Драган Радмиловић је имао истакнуто место на повезивању информација, знања, интересовања и коришћење информационих технологија у ширењу неформалног образовања у свим периодима живота људи. Био је изузетан у позитивној комуникацији и често био једини из Србије који је правио “мостове” за сарадњу.

Надам се да ће остати упамћен по огромној жељи да астрономија буде важан део наставних планова у школама и надам се да ће имати ко да настави и оствари ту његову жељу.

ДОДАТНА ЛИТЕРАТУРА

Алексић Јован, Радмиловић Драган: 2014а, “Савез астронома аматера Србије - Активности и значај на пољу аматерске астрономије у Србији”, *Публ. Астр. друш. “Руђер Бошковић”*, **13**, 443-448.

- Алексић Јован, Радмиловић Драган: 2014б, “Савеза астронома аматера Србије - Међународна сарадња астрономских друштава”, *Публ. Астр. друш. “Руђер Бошковић”*, **13**, 449-453.
- Астрономија*, Приручник за изборну наставу за седми разред основне школе Свјетлост, ООУР Завод за уџбенике и наставна средства, Сарајево 1982.
- Booth Tony, Ainscow Mel: 2010, ПРИРУЧНИК ЗА ИНКЛУЗИВНИ РАЗВОЈ ШКОЛЕ (*употреба Индекса за инклузију за развој инклузивне културе, политике и праксе*), Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд, <http://inkluzivno-obrazovanje.rs/files/Prirucnik-za-Inkluzivni-razvoj-skole.pdf>.
- Вујичић Божидар, Ђуровић Стевица: 1995, *Астрофизика са астрономијом: Одабрана поглавља*, Универзитет у Новом Саду, Природно математички факултет.
- Вукићевић-Карабин Мирјана, Атанацковић-Вукмановић Олга: 2004, *Општа астрофизика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
- Муминовић Мухамед: 1989, *Астрогнозија – Путовање кроз сазвезђа*, Универзитетско астрономско друштво ЦЕДУС, Сарајево.
- Фејсбук профил “Драган Радмиловић Савез Астронома Аматера Србије” док га “неко” не избрише.
- Фејсбук профили пријатеља: Иван Гашарић, Милош Крстић, Наташа Николић Гајић, Снежана Вељковић, Савез астронома аматера Србије, Пранвера Хисени ...
- Chatman Ljubica, Sparrow Betsy: *Основни принципи учења и препоруке за праксу наставника*, Columbia University, Psychology Department, 1190 Amsterdam Avenue 329. Schermerhorn Hall, 10027 New York, NY, USA, e-mail: lc2387@columbia.edu, http://www.cipcentar.org/i_roditelji_se_pitaju/PDF/Drustvena_i_obrazovna_ukljucenos_t/principi%20%20preporuke%20nastavnika.pdf

RETROSPECTIVE OF PERFORMANCES OF DRAGAN RADMILOVIC, THE CHAIRMAN OF AMATEUR ASTRONOMER ASSOCIATION OF SERBIA DURING 2012-2014.

This paper is a retrospective of the activities that the chairman of Association of Astronomers Amateurs of Serbia (AAAS) Dragan Radmilović performed in the period from 2012 to 2014.

The aim of this paper is to collect all work of AAAS chairman in one place and promote his unselfish popularization of astronomy. His work has been present in Serbia and surrounding countries. He participated in many projects and often the only person from Serbia who was making the “bridges” for cooperation.

The conclusion is that all activities on behalf of AAAS was performed by Dragan Radmilovic. He has started cooperation with many amateur astronomer associations. His lecture's expertise was at high level although he did not have astronomer diploma.

Non-formal education can provide a high level of knowledge of scientific achievements and information to many interested individuals. Linking of information, knowledge, interest and use of information technologies in expanding non-formal education at all periods of people's life takes the prominent position.

The analytic synthetic method was used in this paper.

Key words: Popularization of Astronomy, Education of Astronomy, Dragan Radmilović